

**Sultan II. Kılıç Arslan ve Aksaray, Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL,
I Q Kültür Sanat Yayıncılık, 2016, 252 sayfa.**

Bu çalışmada, Prof. Dr. Ahmet Şimşirgil tarafından hazırlanan ve 2016 yılında piyasaya çıkan *Sultan II. Kılıç Arslan ve Aksaray* isimli kitabın sanat tarihi kısmı, bilimsel bir üslup içerisinde incelenmiştir. Eserin tanıtımı yapıldıktan sonra, sanat tarihini içeren bölümler iki ana başlık altında tenkitli bir şekilde tahlil edilmiştir. İlk başlık, kitapta yer alan yanlış ve eksik bilgiler; ikinci başlık ise yapılan intihal hakkında olacaktır. Yanlış ve eksik bilgiler başlığındaki ilk bölümde, tespit edilen yanlışlıklar ve eksiklikler maddeler halinde, hemen altında ise gerçek ve doğru bilgiler bilimsel dayanakları verilerek vurgulanmıştır. Tespit edilen hatalar, eksiklikler ve intihaller, ilgili eserlerden alınan görseller ile desteklenmiş olup metin içerisinde bu görsellere atıflar yapılmıştır.

Şimşirgil ön sözünde de belirttiği üzere kitap “II. Kılıç Arslan ile Aksaray”ın tarihini konu edinmektedir (s. 9). Eserin (s. 11-18) Giriş kısmı Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu’nun “Rum Gazileri” isimli şiiriyle başlamaktadır. Sonrasında Büyük Selçuklu Sultanları Selçuk Bey, İsrail Aslan Yabgu ve Kutalmış’ın hayatları ile dönemlerinde vuku bulan olaylar anlatılmıştır. Kitabın “II. Kılıç Arslan Zamanına Kadar Anadolu Selçuklu Devleti” başlığını taşıyan birinci bölümünde (s. 19-66) daha ziyade Anadolu Selçuklu Devleti’nin kuruluş dönemi ile bu dönemde meydana gelen Haçlı Seferleri, Kudüs ve çevresinin Haçlılar tarafından ele geçirilmesi, Anadolu Selçuklu-Danişmendli mücadelesi anlatılmıştır. Anadolu Selçuklu Sultanlarından Süleyman Şah, I. Kılıç Arslan, Şahinşah ve I. Mesud’un hayatı ve dönemlerindeki olaylar anlatılmıştır. Eserin “Sultan II. Kılıç Arslan” başlığını taşıyan ikinci bölümü (s. 68-165) N. Y. Gençosmanoğlu’nun bir şiiriyle başlamaktadır. Sonrasında Sultan II. Kılıç Arslan’ın hayatı, taht mücadeleleri, savaşları, Aksaray’ın kuruluşu, Müslim, gayr-i müslim devletlerle olan münasebetler, ülkenin çocukları arasında bölünmesi, şehzadeler arasındaki taht mücadelesi ve Ulu Sultan’ın vefatı ayrıntılı bir şekilde verilmektedir. Kitabın “Aksaray” başlığına sahip üçüncü bölümü de (s. 167-233) yine N. Y. Gençosmanoğlu’nun bir dizisiyle başlamaktadır. Akabinde Türklerin fethine kadar Aksaray, Türk hâkimiyetinde Aksaray, Moğollar ve sonrasında vuku bulan olaylar nedeniyle Aksaray’da sıkıntılı günlerin geçtiği dönem anlatılmaktadır. Ardından Aksaray’ın manevi önderleri olan Şeyh Hâmid-i Veli, Cemaleddin Aksarayî, Yusuf Hakiki Baba’nın hayatları ve onların eserlerinden birtakım alıntılar

verildikten sonra, eserde, şehrin fiziki yapısı, Aksaray'da ticari hayat, Aksaray'daki dinî ve sosyal eserler (30 adet) tanıtılmaktadır. Eserin bu bölümünün fotoğraflarla zenginleştirildiği görülmektedir.

Bu bölümleri, kitap yazılırken faydalanılan Aksaray'la doğrudan ya da dolaylı alakalı kitap ve makalelerin tam künyelerinin yer aldığı Kaynakça (s. 235-241) kısmı takip etmektedir. Ardından Şimşirgil'in Aksaray'da olduğunu kabul ettiği muhtelif yapılara ait 7 fotoğraf içeren Resimler (s. 243-246) kısmı yer almaktadır. Dizin'de ise (s. 247-252) eser içerisinde zikredilen şahıs, yer ve olay isimleri, bahsedildiği sayfa numaraları ile birlikte alfabetik sıra ile verilmiştir.

Kitap akademik bir üsluptan ziyade hikâyeci bir anlatıma sahiptir. Muhtemelen daha fazla kişiye hitap etmek amacıyla bu yöntem benimsenmiştir. Fakat kitapta akademik üslubun bir gereği olan derinlemesine bir araştırma yöntemi takip edilmemiştir. Eserin 209. sayfasından itibaren "Aksaray'ın Fiziki Yapısı" başlığı altında şehirdeki mevcut olan ve olmayan eserler hakkında bilgiler verilmiştir.

I. Kitapta Yer Alan Yanlış ve Eksik Bilgiler:

1. Selçuklu devrinde Aksaray'ı anlatan kitabın kapak sayfasında Beylikler devrine ait Hüdavend Hatun Türbesi'nin fotoğrafı yer almaktadır. Oysa bu türbe Aksaray'da değil, Niğde'de yer almaktadır. (Fot.1)
2. Anadolu Selçuklu döneminde Aksaray'ı anlatan bir eserde, Beylikler ve Osmanlı dönemi kişi ve eserleri olan Somuncu Baba ve Zaviyesi, Cemaleddin Aksarayî ve Zaviyesi ile Yusuf Hakiki Baba ve zaviyesinin olması (Şimşirgil, 2016:181-208) kitabın ismi ve içeriğine terstir.
3. Yazar'a göre Sultan Hanı, Ağzıkarahan, Alay Han, Eğri Minare, Yıkık Minare, Cıncıklı Mescid, Ebubekiriyye Medresesi, Seyfiye Medresesi, Darüşşifa, Başköprü ve Ervah Tepe Türbesi Anadolu Selçuklu Sultanı I. Alaeddin Keykubat döneminden kalmıştır (Şimşirgil, 2016: 174).

Yukarıda zikredilen yapılardan Eğri Minare hakkında bir çok araştırmacı, bu yapının Alaeddin Keykubat döneminde inşa edildiğini söylese de, Aksaray'a ait bir şer'iyye sicil defterindeki 1038/1628 tarihli bir kayıtta minarenin Alaeddin Keykubat'ın ecdadından Fahriâver tarafından yaptırıldığı yazılıdır. Bu nedenle de minare Sultan I. Keyhüsrev dönemine ait olmalıdır (Erdal, 2014: 202). 1929 yılında yıktırılan Ervah Tepe Türbesi ise XII. asır sonu XIII. asır başlarına tarihlendirilmektedir (Erdal, 2014:274). Sultan Alaeddin Keykubat dönemine verilen Alay Han ise bir çok araştırmacı tarafından Sultan II. Kılıç Arslan dönemine tarihlendirilmektedir (Erdal, 2014: 316-17).

1. Yazara göre Somuncu Baba Türbesi, Aksaraylı bir hayırsever olan Şahin Başer'in yaptığı onarımlarla günümüzdeki şekline kavuşmuştur (Şimşirgil, 2016: 188). Bu bilgiler aslında 1992 yılında yayınlanan

Evliyalar Ansiklopedisi'nin 11 cildindeki "Somuncu Baba" maddesinde yer almaktadır (<http://muhiddin.net/kitaplar/hakikat/evliyalar/11Cild/1/01.htm>).

Ancak bu veriler de diğerleri gibi gerçeği yansıtmamaktadır. Zira Somuncu Baba Türbesi ve çevresine ait eski resimler yapının sağlam olduğunu açıkça göstermektedir. Ayrıca Şahin Başer, yapıları basit tarzda onarmıştır. Türbenin içinde olduğu zaviye 2013 yılında ciddi bir restorasyona tabi olmuştur. Mevcut yapı 2013 yılındaki onarıma aittir (Erdal, 2014: 245).

2. Şimşirgil'e göre 1997 yılında restore edilen Zinciriye Medresesi, Aksaray Müzesi Müdürlüğü'ne kira karşılığında tahsis edilmiştir (Şimşirgil, 2016: 196).

Aksaray Müzesi 1969 yılında Zinciriye Medresesi'nde hizmet vermeye başlamış ve 2006 yılında buradan taşınarak Hacılar Harmanı Mah., Konya Cad.'ne taşınmıştır. 2009 yılında VGM tarafından restore edilen yapı bir süre eğlence mekânı olarak değerlendirilmiş ve akabinde 2012 yılında işletmesi Aksaray Belediyesi'ne devredilmiş, günümüzde eğitim amaçlı çeşitli aktivitelere hizmet etmektedir (Erdal, 2014: 213).

3. Şimşirgil'e göre Cemaleddin Aksarayî'nin kabrini yanında olan mescidin yerine aslına uygun olmayan bir mescid inşa edilmiştir (Şimşirgil, 2014: 196).

Cemaleddin Aksarayî'nin kabrinin hemen güneyindeki orijinal zaviyesi 1978 yılında Perekzadeler tarafından yıktırılarak, 1979-80 yılında aslına uygun olmayan bir mescit inşa edilmiştir. 2009 yılında ise bu mescit de yıktırılarak VGM tarafından aslına uygun zaviye yeniden yapılmıştır. Günümüzdeki yapı VGM'nin aslına uygun inşa ettiği binadır (Erdal, 2014: 241).

4. Yazar, Aksaray'ın 1476 yılında Osmanlı Devleti'nin eline geçtiği dönemde Yusuf Hakiki Baba'nın Osmanlılara büyük bir memnuniyet ile Aksaray'daki hankâhı teslim ettiğini ifade etmektedir (Şimşirgil, 2016: 198).

Yusuf Hakiki Baba, Şimşirgil'in dediğinin tam aksine Osmanlı Devleti'nden memnun olmamıştır. Bu memnuniyetsizliği kaleme aldığı bir kaside de Osmanlı Devleti'nin Karamanlı ülkesini ele geçirmesini sert bir dille eleştirmiş ve yönetimlerinin de kötü olduğunu belirtmiştir (Boz, 2007: 503-506). Bir diğer kasidesinde ise Osmanlı Devleti'nin Karaman ülkesini ilhak etmesinden sonra Karaman ülkesinin düştüğü kötü durumu da yine ağır bir dille yermiştir (Boz, 2007: 732-33).

5. Yazar, Aksaray Kalesi'ni anlattıktan sonra "Aksaray'da Ticari Faaliyetler" alt başlığı altında ticaretle alakalı bilgiler verip Aksaray'ın içinde olduğu Konya-Kayseri güzergâhındaki hanları sıralamıştır. Özellikle Aksaray-Kayseri arasındaki sıralama ise Alaeddin

Keykubat/Alay Han/Alaiye Hanı, Hoca Mesud Hanı/Ağzıkara Han, Pervane Hanı, Öresin Hanı ve Sarı Han şeklindedir (Şimşirgil, 2016: 211).

Yazarın belirttiği bu sıralama doğru değildir. Aksaray'dan itibaren Ağzıkara (Hoca Mesud) Han, Öresin (Tepesi Delik) Han, Alay Han ve Sarı Han gelmektedir. Şimşirgil'in iki farklı yapı şeklinde ele aldığı Alay Han ile Pervane hanı aslında aynı yapılardır.

6. Şimşirgil, "... Ulu Cami ile Zinciriye Medresesi arasında belediye iş hanının olduğu yerde II. Kılıç Arslan tarafından yaptırılan bir hanın bunduğu ileri sürölmektedir..." şeklindeki ifadeye sahiptir.

Yazarın bahsettiği han 1986 yılına kadar ayakta iken belediye tarafından yıktırılmıştır (Erdal, 2014:323-326; Çetintürk, 1993, 11-22).

7. Yazarın "Aksaray şehri XIII. yüz yılın ilk yarısından itibaren gelişip surların dışında Ulurmağın kuzey yakasında büyümüşür. Eğri Minare Camii (1204-1230) şehrin yeni büyüme sahasının camii olmuştur..."(Şimşirgil, 2016:214) şeklindeki iddiası da gerçeği yansıtmamaktadır.

Şehrin sadece kuzey yönünde değil, diğer yönler istikametinde de geliştiği mevcut eserlerden anlaşılmaktadır. "Bab-ı Sađir (Kiçi Kapı) Mahallesi", günümüzde şehrin doğusunda ve surun hemen dışında olup halkın Ali Baba Tekkesi olarak adlandırdığı türbe ve çevresine denk gelmektedir. Mahalledeki en eski eserler Ali Bey isminde bir hayırsever tarafından yaptırılmış minare, hamam ve türbeden oluşmaktadır. Minare1204 tarihli olup külliyenin XIII. asır başlarında mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Muhtemelen Anadolu Selçuklularına ait Şeyh Kemal Zaviyesi Külliyenin hemen yanında Karamanoğulları Medresesi, Kiçi Kapı Mahallesi Mescidi, sonrasında da İbn-i Kara Mehmed (Karaođlan) Mescidi, Elikesen Mescidi, Molla Mustafa Mescidi mahallenin önemli yapılarındadır (Erdal, 2014:509).

"Meydan Mahallesi", kalenin dışında olup kale ve şehrin kuzeybatısındadır. Anadolu Selçukluları döneminde kalenin dışında ve nehrin batısında şehrin meydanı vardı. Meydana Nakkaş ve Baş Köprü ile ulaşmaktadır. Burası zamanla bir mahallenin adı olarak günümüze kadar devam etti. Meydanın kuzey ucunda Tımarhane bulunmaktadır. Meydan, Anadolu Selçukluları döneminde önemi eğitim yapıları ile kuşatılmıştır. Seyfiye Medresesi ile Beramuniye Medresesi ise meydanın doğusundadır. Beylikler devrine ait Şeyh Hasan Kabakbaş Veli Dergâhı, ayrıca Osmanlı döneminde Meydan Mescidi, Abdülhalim Efendi Muallimhanesi mahalledeki birkaç yapıdır (Erdal, 2014:510).

"Bölcek Mahallesi", kalenin dışında olup hem kalenin hem de ırmağın batısındadır. Mahalledeki en eski yapı XIII. yy başlarına tarihlendirilen Gündük Minaredir. Şehir merkezinden gelip Bab-ı Konya'dan geçen yol, Debbađlar Köprüsü'nü aştıktan sonra Küçük Bölcek Caddesi şeklinde devam etmektedir. Bu

yol Anadolu Selçuklularından beri kullanılmaktadır. Bu ana yol üzerinde ve hemen surun dibinde Zinciriye Medresesi, sonrasında Paşa Hamamı görülmektedir. Bölücek Mescidi, Hacı Alemdar Mescidi, Ali Bey Muallimhanesi diğer önemli yapılarındandır (Erdal, 2014: 510-11).

8. Yazar, Kızıl/Eğri Minare Camisi'nin 1221-1236 yılları arasında inşa edildiğini belirttikten hemen sonra, "yapım tarihinden Selçuklu Sultanı I. Alaeddin Keykubat'ın babası I. Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından yaptırıldı anlaşılmaktadır" demektedir (Şimşirgil, 2016: 220). (Fot. 2)

1221-1236 yılları arasında I. Alâeddin Keykubat hüküm sürmüştür. 1211 yılında öldürülen birisinin 1221-1236 yılları arasında cami yaptırması mümkün değildir.

9. Şimşirgil'e göre Çaput Baba Türbesi'nin mummyalık/cenazelik denilen bodrum katının mahrutu tuğladan yapılan kubbesi yıkılmıştır (Şimşirgil, 2016: 230).

Bu ifade yapının yerinde incelenmediğini göstermektedir. Çünkü türbenin cenazelik katının tuğla malzemededen inşa edilmiş tonoz üst örtüsü sağlamdır.

10. Yazar, XX. yy. başlarında tuğlalarında istifade edilmek için yıkılan Çaput Baba Türbesi'nin günümüzde mevcut olmadığını iddia etmektedir (Şimşirgil, 2016:230).

Türbe, şehir merkezinde Şifahane Mahallesi, Şifahane Caddesi üzerinde, bir apartmanın bahçesinde ve caddenin hemen kenarında yer almaktadır. Üst katı yıkık ve sadece cenazelik kısmı mevcut olan türbenin, şehre hâkim olmayan yazar tarafından görülmemesi normaldir.

11. Eserin resimler başlığı altındaki "Aksaray yıkılan türbe" olarak tanımlanan fotoğrafta yer alan yapı Aksaray'da değildir. Zira bu resim Niğde Hüdavend Hatun Türbesi'ne aittir. Bu fotoğraf dahi Şimşirgil'in Aksaray ve Aksaray'daki kültür varlıklarına vakıf olmadığını ortaya koymaktadır.

II. ESERDE TESPİT EDİLEN İNTİHALLER

Ahmet Şimşirgil, Aksaray'da mevcut olan ve olmayan taşınmaz kültür varlıkları hakkındaki bilgileri s.217'den itibaren vermeye başlamıştır. 217-233. sayfalar arasındaki bilgilerin büyük bir kısmı Nevzat Topal tarafından 2006 yılında Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enst.'de "Anadolu Selçukluları Devrinde Aksaray Şehri" ismi ile doktora tezi olarak hazırlanan; 2009 yılında Aksaray Valiliği tarafından aynı isimle yayınlanan kitaptan alınmıştır. Şimşirgil, ilgili eserinde N. Topal'ın ne doktora tezini, ne de tezin 2009 yılında basılan kitap formunu kaynak olarak vermemiştir. Ayrıca eserde Topal'a yönelik bir atıf da bulunmamaktadır. Nitekim Şimşirgil kitabının kaynakça kısmında, Doç. Dr. Nevzat Topal'a ait "Anadolu Selçukluları Devrinde Aksaray Şehri" isimli eserini kaynak

göstermemiştir. Nevzat Topal, sanat ve ticaret yerleri, dinî kurumlar, öğretim kurumları, sağlık kurumları, sosyal dayanışma ve yardım kurumları, suyolları ve çeşmeler, türbe ve kümbetler, ana başlıklar altında tarihi eseleri sıralamıştır. Şimşirgil ise Topal'ın ana başlıklar hariç tutarak sıralanan diğer tarihi eserleri kitabına aynen aktarmıştır.

Bir diğer referans verilmeden alıntı yapılan eser ise 1992 yılında yayınlanan ve Türkiye Gazetesi'nin okurlarıyla paylaştığı 12 ciltlik Evliyalar Ansiklopedisidir. Bu ansiklopedi, yine kitabın kaynakçasında bulunmasa da tıpkı diğer intihal örneklerinde olduğu gibi yazar tarafından alıntılanmıştır:

- 1- Beylikler devrinin önemli şahsiyetlerinden Cemaleddin Aksarayî hakkındaki bilgilerin tamamı (Şimşirgil, 2016: 191-197), 1992 yılında Türkiye Gazetesi tarafından okurlarına hediye edilen *Evliyalar Ansiklopedisi*'nin 4. cildinden bir kaç kelime değişikliği hariç aynen alınmıştır. Bu bilgileri internet ortamında bulmak mümkündür. (<http://muhiddin.net/kitaplar/hakikat/evliyalar/04Cild/3/10.htm>)
- 2- Osmanlı Devleti'nin erken döneminin en önemli dinî şahsiyetlerinden olan Somuncu Baba hakkındaki bilgiler de (Şimşirgil, 2016:181-191), yine *Evliyalar Ansiklopedisi*'nin 11. cildinden alınmıştır. (<http://muhiddin.net/kitaplar/hakikat/evliyalar/11Cild/1/01.htm>)
- 3- Eğri Minare hakkındaki ikinci paraf da yazarın kendisine ait değildir (Şimşirgil, 2016: 220). Paragraftaki bilgilerin aynısı Ntv'nin, Anadolu Ajansı'na dayanarak verdiği 24 Ekim 2009 tarihli "Aksaray'ın Pisa Kulesi zaten eğik inşa edilmiş" başlıklı haberde aynen yer almaktadır (<http://www.ntv.com.tr/yasam/aksarayin-pisa-kulesi-zaten-egik-insa-edilmis,1XQtIG4mIkCq1gwAP7QA4Q>) (Foto. 2)
- 4- Eğri Minare hakkındaki son paragrafın büyük bir kısmı da ("...Eğri Minare yapıldığı yıllarda hemen kible tarafından bulunan Ulurmak nehri minareye muhtemelen bugünkünden çok daha yakındı. Minareyi yapan mimar hem yerçekimi kanununa muhalefet ederek, hem de bozuk bir zemin olan ırmak kenarına minareyi nehrin aksi istikametinde (kuzeybatı yönünde) eğri yapması, tamamen mimarlık eseridir. Yaklaşık 800 yıldan beri ayakta kalan Eğri Minare, Selçuklu mimarisinin kalitesini ortaya koymaktadır...") Şimşirgil'e ait değildir (Şimşirgil, 2016:221). Zira internette yapılacak basit bir tarama ile (<https://www.frntr.com/garip-olaylar/4655308-egri-minare.html>), o cümlelerin kitabın basımından daha önce, yani 2012 yılında bile var olduğunu göstermektedir (Fot. 2).
- 5- Eğri Minare hakkındaki bilgilerden 2.-3.-4. ve 5. paragraflar (Şimşirgil, 2016: 220-21), Aksaray Valiliği tarafından 2012 yılında yayınlanan "On bin Yıllık Kültür ve Tarih Şehri Aksaray, Kültür ve Turizm Rehberi"

isimli dergiden harfi harfine kaynak verilmeden alıntılanmıştır (Anonim, 2012: 64). (Fot. 2- 12- 13)

Kitabın I. baskısı Mayıs 2016 tarihine aittir. Ancak Ocak 2016 tarihli *Ahenk Dergisi*, 46. Sayısının 35. Sayfasında da aynı bilgileri okumak mümkündür (Türker, 2016: 35).

- 6- Kesik Minare hakkındaki bilgilerin tarihçe kısmı hariç (Şimşirgil, 2016: 221); diğerleri tamamen Nevzat Topal'ın kitabından alınmıştır (Topal, 2009:83-84). Yazar, Topal'a ait bilgilerin yerlerini değiştirerek yeni bir kombinasyon oluşturma yoluna gitmiştir. (Fot.2)
- 7- Hacı Yusuf Mescidi'nin ilk paragrafının çoğunluğu (Şimşirgil, 2016: 222), Topal'dan aynen aktarılmıştır (Topal, 2009: 84) (Fot. 3- 7). İkinci paragraf ise atıflar hariç tutularak ve bir iki kelime değişikliği ile (Şimşirgil, 2016: 222) Muhammet Görür'ün 1991 tarihli ve "Anadolu Selçuklu ve Beylikler Döneminde Aksaray Şehri" isimli yüksek lisans tezinden alınmıştır (Görür, 1991: 61).
- 8- Tekke Mescidi/Cami hakkındaki bilgilerde (Şimşirgil, 2016:222), Topal'ın kitabından aynen intihal edilmiştir. Sadece mescidin ölçüleri olan 5X5 m. ile son paragraf alınmamıştır (Topal, 2009: 85). (Fot. 3-7)

Mescit, türbenin doğu-güneydoğusunda düşmektedir. M. Görür mescidi, Pir Ali Sultan Türbesi'nin kuzeydoğusunda olduğunu yazmıştır (Görür, 1991: 65). Görür'ü kaynak alan Nevzat Topal'da aynı hatayı eserinde tekrar etmiştir (Topal, 2009: 85). Bu hatalı konumlandırmayı Şimşirgil de tekrarlamıştır (Şimşirgil, 2016: 222).

- 9- Topal'ın eğitim kurumları ana başlığı altında incelediği yapılardan ilki Muzafferiye Medresesidir (Topal, 2009: 89-90). Şimşirgil ise, Topal'ın verdiği bilgileri kendisine göre kırpacak aynen aktarmıştır (Şimşirgil, 2016: 223).

Günümüzde mevcut olmayan medresenin yeri ise Şifahane Mahallesi'nde, Gazi İlkokuluna giden yol istikametinde ve Başçeşmeye varmadan, mevcut olmayan Kur'an Talim Mektebi'nin kuzeyindeki bahçeler civarındadır (Deniz, 1974: 62; Erdal, 2014: 469).

- 10- Bedriye Medresesi (Topal, 2009: 90) hakkında verilen bilgileri dipnotlar hariç Şimşirgil noktası, virgülüne kadar kaynak belirtilmeden aynen alınmıştır. Bilimsel literatürde bunun adı intihaldir. (Şimşirgil, 2016:223). (Fot. 3-8)

Medresenin arsasında günümüzde Kadioğulları Medresesi vardır. Bu nedenle de Cıncıklı Mescidi'nin batısında değildir. Konum itibarıyla mescidin yaklaşık olarak 40 m. güneybatısındadır. N. Topal'ın yaptığı hatalı konumlama, Şimşirgil tarafından da aynen tekrar edilmiştir.

- 11- Melikiye Medresesi (Topal, 2009: 90) hakkındaki bilgiler de dipnotları hariç, Şimşirgil tarafından aynen intihal edilmiştir (Şimşirgil, 2016: 223). (Fot. 3-8)
- 12- Ebubekriye Medresesi (Topal, 2009: 91) ile alakalı bilgiler yine Şimşirgil tarafından kesintiler yapılarak alıntılanmıştır (Şimşirgil, 2016: 224). (Fot. 4-8)

Başta N. Topal olmak üzere ve ondan alıntı yapan Şimşirgil yapının yerinin belli olmadığını iddia etmektedirler. Aksaray'ın ilk valisi Abdullah Sabri Karter ve hurufat defterlerine göre çalışma yapan Eşref Temel'in de belirttiği üzere Yılanlı (Mariye) Medrese, Ebubekir Buk'ası ile Ebubekriye Medresesi aynı yapılardır. Bu nedenle de yapının yeri Sebil Mahallesi'nde Hacı Hamza'nın oğlunun evinin içidir (Karter, yazma, s.1; Konyalı, 1974, s. 1326; Erdal, 2014, 467)

İ. Hakkı Konyalı 1950'li yıllarda yapının kalıntılarını görmüştür. Tuğla malzemeden inşa edilen 4 m. yüksekliğindeki duvar kalıntısında mozaik çini bezemeler vardı. Ayrıca kalan izlerden kubbeli bir örtüye de sahip olduğu anlaşılmakta idi (Konyalı, 1974, 1326; Erdal, 2014, 468; Ertekin, 2014: 341-42).

- 13- Seyfiye Medresesi (Topal, 2009:91) hakkındaki bilgiler de kesinti yapılarak alınmıştır (Şimşirgil, 2016:224). (Fot. 4-8)

180

1920-23 yılları arasında Aksaray'da valilik yapan Abdullah Sabri Karter, Medrese'nin Nakkaş Mahallesi'nde ve Salih Ağa Cami civarında olduğunu yazmaktadır (Karter, Yazma, 1); Salih Ağa Camisi'nin 100 m. batısındaki tuğla malzemeden tonozlu mekan kalıntısı muhtemelen Seyfiye Medresesi'ne ait olabilir (Erdal, 2014, s.503).

- 14- Hüsamiye Medresesi de (Topal, 2009:91-92), yazar tarafından ekleme ve çıkarmalar yapılarak Topal'dan alınmıştır (Şimşirgil, 2016:234) (Fot. 4-8)
- 15- Taciye Medresesi hakkındaki bilgiler de (Topal, 2009: 92) olduğu gibi intihal edilmiştir (Şimşirgil, 2016: 225). Şimşirgil, Topal'dan aldığı bilgilerin yerli yerinde kırpmadığı için de yapı hakkında yanlış anlaşılmalara neden olmuştur. Zira Topal, "...1970 yıllarında medreseyi inceleyen Metin Sözen, yapıdan geriye taç kapısının bir bölümün kalabildiğini..." (Topal, 2009:92) şeklinde yapı hakkında malumat verirken; Şimşirgil ise "... 1970 yıllarında harabe bir halde bulunuyordu..." (Şimşirgil, 2016: 225) biçimindeki ifadesi ile yapının genelinin harabe olduğu şeklinde bir yanlış anlaşılmaya sebebiyet vermiştir. (Fot.4-9)
- 16- Şimşirgil, N. Topal'ın yazdığı Beramuniye Medresesi hakkındaki bilgileri –dipnotlar hariç- (Topal, 2009: 92-93) bir bütün halinde intihal etmiştir (Şimşirgil, 2016:225). (Fot. 4-9)

- 17- Topal'ın sağlık kurumları ana başlığı altında verdiği, Şifahane hakkında detaylı bilgileri (Topal, 2009: 93-94), Şimşirgil, kendince bir tasarruf yaparak almıştır (Şimşirgil, 2016: 226).
- 18- Hamamlar alt başlığındaki Saray Hamamı hakkındaki malumatlar da bir hamamda geçen olay ile "Atatürk Anıtının" ifadeleri hariç (Topal, 2009: 95-96), Şimşirgil tarafından aynen intihal edilmiştir (Şimşirgil, 2016: 226).
- 19- Şimşirgil, Kılıç Arslan Hamamı hakkındaki (Şimşirgil, 2016:226-227) bilgilerin tamamını N. Topal'dan aynen intihal etmiştir (Topal, 2009:96-97).

Şimşirgil'in bilgileri, Topal'dan intihal ettiğinin bir başka örneği de hamamın son durumu hakkındadır. N. Topal'ın doktora tezi sürecinde incelediği hamam, çevredeki binaların çöplüğü olmuştu. Ayrıca hemen üstünde de bir taksi durağı vardı ve bu bilgiler Topal'ın kitabında da aynen yer almaktadır (Topal, 2009: 97). 2013 yılına kadar hamamın bir kısmının üzerine beton dökülmüş olup, taksi durağı olarak hizmet vermeye devam etmekte iken, 2013 yılında Aksaray Belediyesi tarafından hamamda bir kurtarma kazısı gerçekleştirilmiştir. Kazı neticesinde üzerindeki otopark, taksi durağı tamamen kaldırılarak, hamamın tüm müstemilatı gözler önüne serilmiştir. 2016 yılında kaleme alınan bir kitapta 2013 yılındaki son durum yerine 2009 yılındaki son durumun verilmesi, Şimşirgil'in aslında Aksaray'da ciddi bir çalışma yapmadığının ve intihal yaptığının da en büyük göstergesidir.

- 20- Topal'ın sosyal dayanışma ve yardım kurumları ana başlığı altında sıraladığı Melik Mahmud Gazi Hankahı hakkındaki bilgiler (Topal, 2009: 98), bir cümlelik yer değişikliği haricinde Şimşirgil tarafından aynen alınmıştır (Şimşirgil, 2016:227).
- 21- İmadiye Hankâhı'na ait bilgilerin tamamı (Topal, 2009: 99), bir tek harf eksikliği olmadan Şimşirgil tarafından intihal edilmiştir (Şimşirgil, 2016:227).
- 22- Zahirîye Hankahı hakkındaki malumat bir iki cümle değişikliği haricinde (Topal, 2009: 99), aynen yazar tarafından alıntılanmıştır (Şimşirgil, 2016: 227).
- 23- Efdaliye Hankâhı'yla alakalı bilgilerin de tamamı (Topal, 2009: 99-100), yine eserin müellifi tarafından aynen aktarıldığı görülmektedir (Şimşirgil, 2016: 228).
- 24- Hacı Hamuş Zaviyesi hakkındaki malumat da birkaç cümle değişikliği ve kelime tasarrufuna gidilse de (Şimşirgil, 2016: 228), Topal'dan alınmıştır (Topal, 2009: 100). (Fot. 5-10)

- 25- Fahriye Mevlevihanesi de birinci cümle ile son paragraf hariç (Şimşirgil, 2016: 228-229) tamamen Topal'dan intihal edilmiştir (Topal, 2009: 100-101). (Fot. 5-10)
- 26- Nefise Hatun Türbesi de (Şimşirgil, 2016: 229) harfi harfine Topal'dan alınmıştır (Topal, 2009: 106). (Fot. 5-11)
- 27- Kerimüddin Mahmud oğlu Mehmed Türbesi de (Şimşirgil, 2016: 229), diğer türbe gibi Topal'dan aynen intihal edilmiştir (Topal 2009: 106). (fot 5-11)
- 28- 1929 yılın da yıktırılan Anonim Türbe hakkındaki bilgilerin tamamı (Şimşirgil, 2016: 230), yine Topal'dan aynen alınmıştır (Topal, 2009: 106-107).
- 29- Tuğracı Hüsam Çeşmesi de (Şimşirgil, 2016: 232), Topal'dan alıntılanmıştır (Topal, 2009:105).
- 30- Kitabın 243-46. Sayfaları arasında 7 adet fotoğraf paylaşılmıştır. Bu fotoğrafların da kimden alındığı belirtilmeyerek intihal yapılmıştır.

243. sayfadaki 1895 Ulu Cami isimli fotoğraf Firedrich Sarre'ye ait olup Berlin'de 1896 yılında yayınlanan *Reise in Kleinasien* isimli eserin sonunda XLII numarada yer almaktadır (Sarre, 1896: XLII). Bu eser, yazarın kaynakçasında yer almamaktadır.

Sonuç

Eserin içeriğiyle adı arasında bir uyumsuzluk söz konusudur. İçerik bakımından Sultan II. Kılıç Arslan dönemi Aksaray'ı hakkında bilgiler olması gerekirken, Aksaray il merkezindeki Anadolu Selçuklu dönemi tüm eserlerden başka Beylikler (Karamanoğlu-Eretnalılar) devri eserlerinden de bahsedilmektedir. Bahsedilen yapıların çoğunluğu günümüze ulaşmamıştır.

Kitap, Aksaray'daki hem Anadolu Selçuklu dönemi hem de II. Kılıç Arslan devrindeki tarihi eserler hakkında hiçbir yeni bilgiye sahip değildir. Eski bilgilerin intihal edilerek bir tekrarı niteliğindedir. Kitap içinde bahsedilen yapılar hakkında sağlam bilgilerin olmaması, mevcut olan yapıların yok olduğu; Niğde'de bulunan türbelerin Aksaray'da imiş gibi gösterilmesi eserin bilimsellikten uzak, özentsiz bir çalışma olduğunu da göstermektedir. Aksaray'daki kültür varlıklarıyla alakalı yeni yayınlardan hiçbir şekilde faydalanılmamıştır. Bu nedenle de önceki bilgilerdeki hataların ya da eksikliklerin düzeltilmesi de yapılmamıştır.

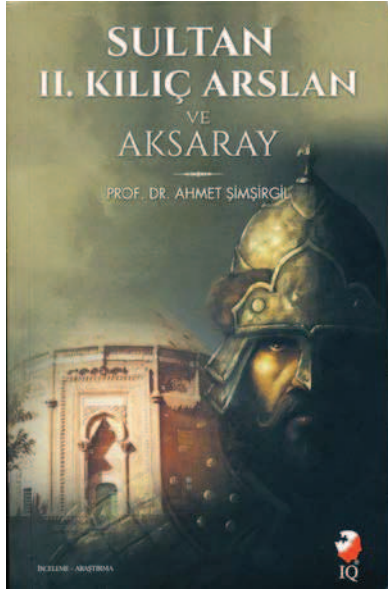
Metin içerisinde zikredilen örneklerde de açıkça görüleceği üzere yazar Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL Aksaray hakkında yeterli bilgiye sahip değildir. Ayrıca yapıları yerinde görmediği de örnekleriyle anlatılmıştır. Kitabın kapağı da yazarın aslında Aksaray hakkında yeterli bir birikime sahip olmadığını göstermektedir. Aksaray'ın en hassas olduğu konulardan birisi de Somunca Baba'nın kabri meselesidir. Aksaray hakkında kitap yazan birisinin Somuncu Baba'nın nesebinin

Darende’de devam ettiğini söylemesine karşın, Somuncu Baba’nın çocuklarının ve torunlarının kabirleri Aksaray’da yer almaktadır.

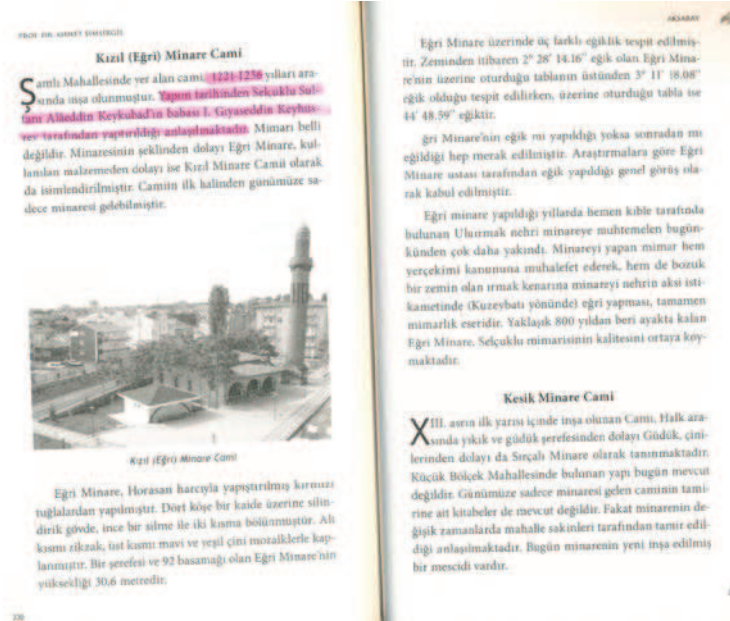
Yapılar hakkındaki bilgilerin büyük bir kısmı doğrusuyla/yanlışıyla Nevzat Topal’dan alınmıştır. Alıntılar N. Topal’ın eserindeki sıralamayla da aynı şekildedir. Alıntı yapılan eser kitabın kaynakça kısmında zikredilmemiştir. Bu durum ise bilimsel etik açısından açık bir intihal örneğidir.

Kaynakça

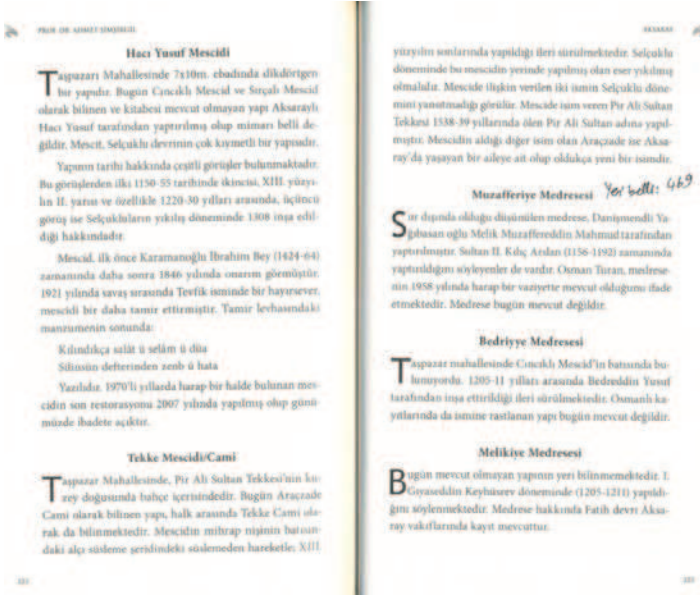
- Anonim, (2012). Eğri Minare (Kızıl Minare). Onbin Yıllık Kültür ve Tarih Şehri Aksaray, Kültür ve Turizm Rehberi, Ankara.
- BOZ, E. (2007). *Hakiki Divanı*. Afyonkarahisar.
- ÇETİNTÜRK, E. N. (1993). Aksaray – Kılıçarslan Han. *Gazi Üniv. Müh. Mim. Fak. Dergisi*, 2: 11-22.
- DENİZ, B. (1976). *Aksaray ve Çevresindeki Türk Devri Yapıları Rehberi*. Yayınlanmamış Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniv. D.T.C.F.
- ERDAL, Z. (2014). *Aksaray’da Türk Devri Mimarisi I*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Van: Yüzüncü Yıl Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ERTEKİN, M. Z. (2014). *İbrahim Hakkı Konyalı ve Eserlerinde Sanat Tarihi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum: Atatürk Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÖRÜR, M. (1991). *Anadolu Selçuklu ve Beylikler Döneminde Aksaray Şehri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KARTER, A. (t.y.). *Sabri (Yazma Eser), Aksaray Dağarcığı I-II*.
- KONYALI, İ. H. (1974). *Abideleri ve Kitabeleriyle Niğde Aksaray Tarihi I-II*. İstanbul.
- SARRE, F. (1896). *Reise in Kleinasien*. Berlin.
- ŞİMŞİRGİL, A. (2016). Sultan II. Kılıç Arslan ve Aksaray Şehri. İstanbul.
- TOPAL, N. (2009). *Anadolu Selçukluları Devrinde Aksaray Şehri*. Ankara.
- TÜRKER, S. K. (2016). Aksaray’dan Geçtim. *Ahenk Dergisi*, 46: 35-39.
<http://www.aksaraykulturturizm.gov.tr/TR,94304/yusuf-hakiki-baba.html>
<http://www.ntv.com.tr/yasam/aksarayin-pisa-kulesi-zaten-egik-insa-edilmis,1XQtIG4mlkCq1gwAP7QA4Q>
<https://www.frmttr.com/garip-olaylar/4655308-egri-minare.html>
<http://muhiddin.net/kitaplar/hakikat/evliyalar/04Cild/3/10.htm>
<http://muhiddin.net/kitaplar/hakikat/evliyalar/11Cild/1/01.htm>

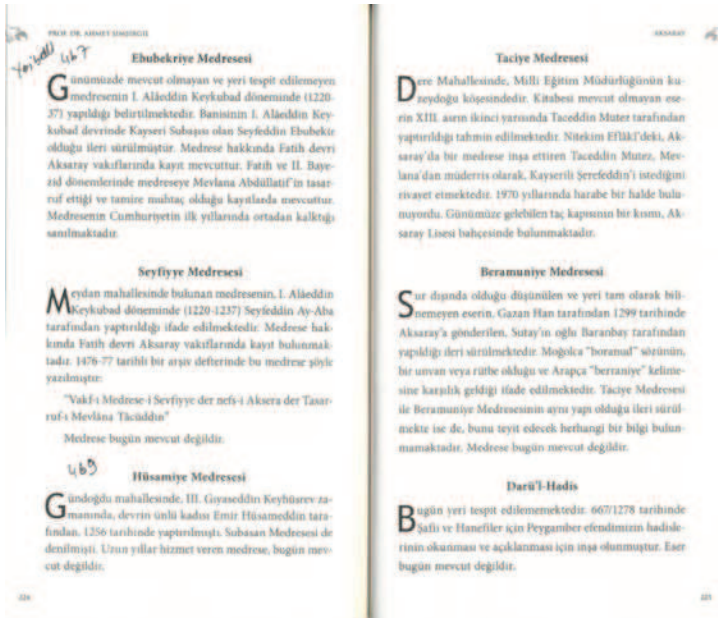
Fot. 1: Sultan II. Kılıç Arslan ve Aksaray Kitabı'nın Kapak Sayfası

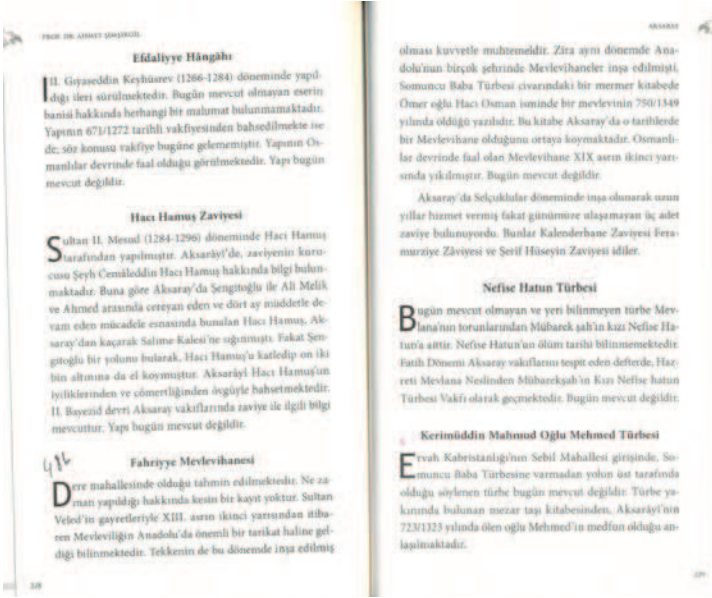
Fot. 2: Sultan II. Kılıç Arslan ve Aksaray Kitabı'nın 220-221. Sayfaları

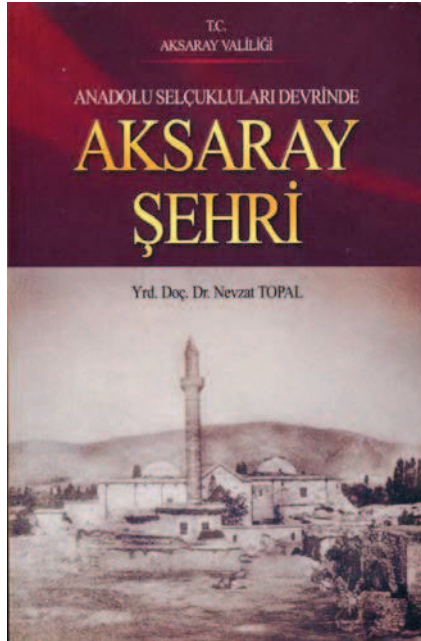
Fot. 3: Sultan II. Kılıç Arslan ve Aksaray Kitabı'nın 222-223. Sayfaları

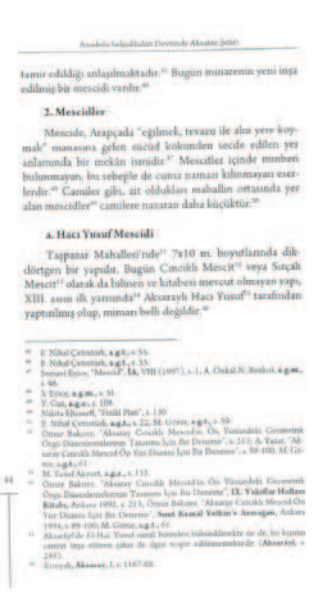
Fot. 4: Sultan II. Kılıç Arslan ve Aksaray Kitabı'nın 224-225. Sayfaları

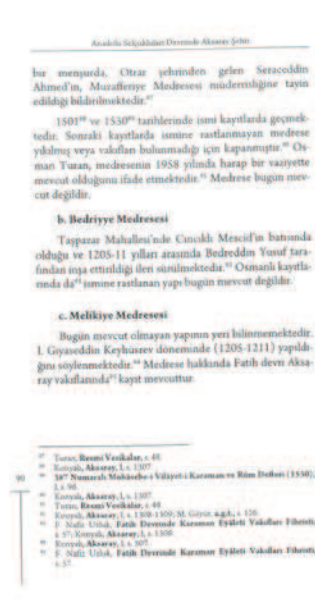
Fot. 5: Sultan II. Kılıç Arslan ve Aksaray Kitabı'nın 228.-229. Sayfaları

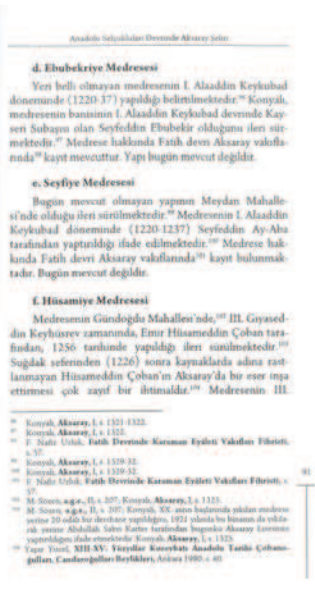
Fot. 6: Anadolu Selçuklu Devrinde Aksaray Şehri İsimli Kitabın Kapak Sayfası

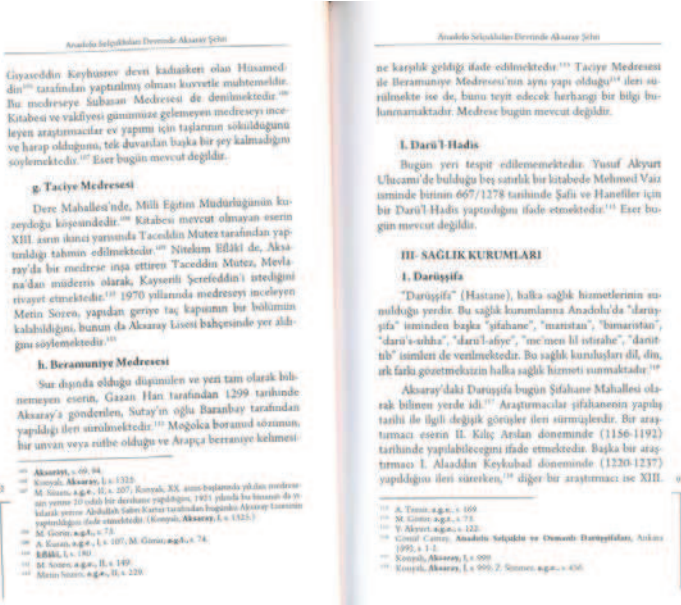

Fot. 7: Anadolu Selçuklu Devrinde Aksaray Şehri İsimli Kitabın 84.85. Sayfaları

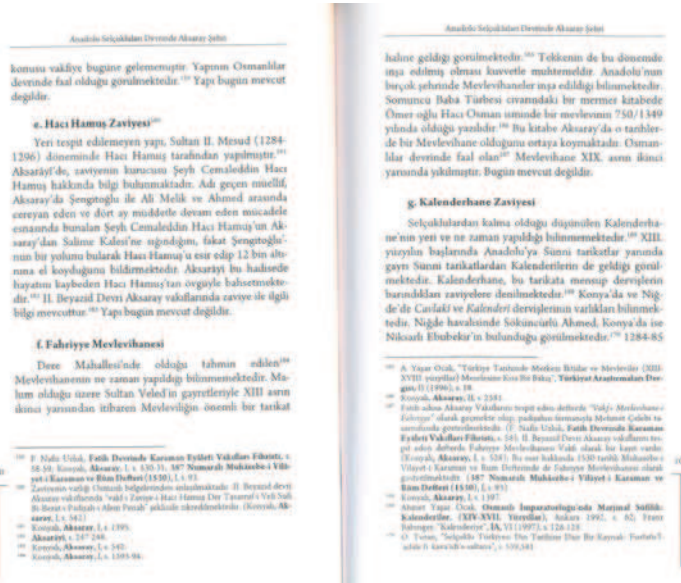

Fot. 8: Anadolu Selçuklu Devrinde Aksaray Şehri İsimli Kitabın 90-91. Sayfaları

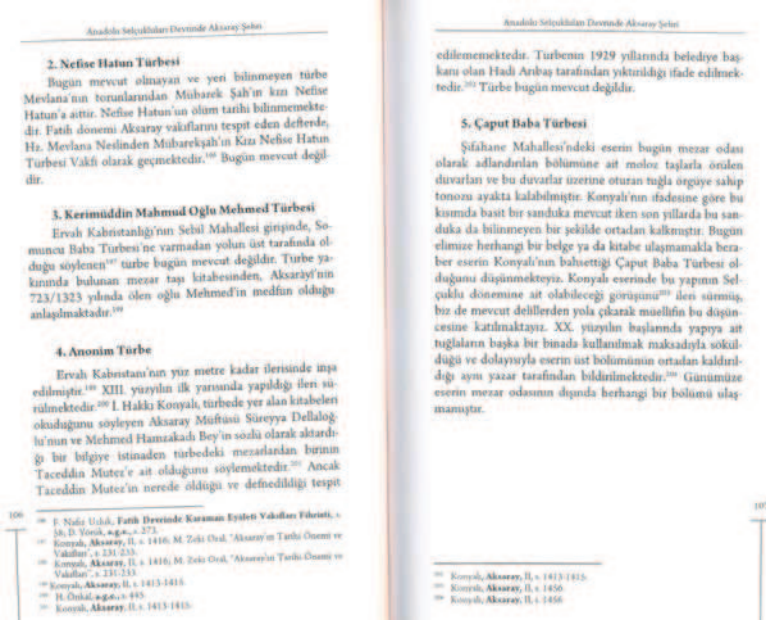

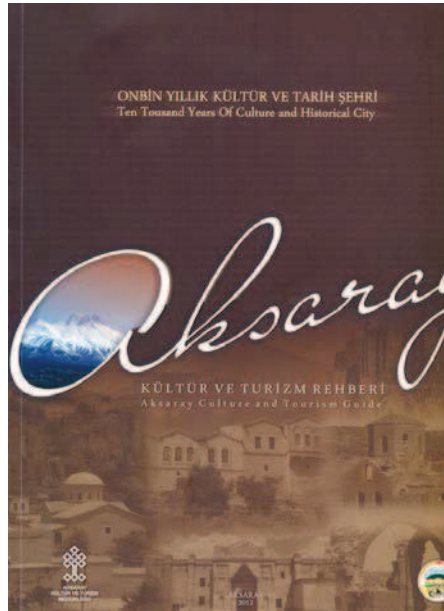
Fot. 9: Anadolu Selçuklu Devrinde Aksaray Şehri İsimli Kitabın 92-93. Sayfaları

Fot. 10: Anadolu Selçuklu Devrinde Aksaray Şehri İsimli Kitabın 100-101. Sayfaları

Fot. 11: Anadolu Selçuklu Devrinde Aksaray Şehri İsimli Kitabın 106.-107. Sayfaları

Fot. 12: Aksaray Kültür Turizm Rehberi Dergisi Kapak Sayfası

Fot. 13: Aksaray Kültür Turizm Rehberi Dergisi'nin 64. Sayfası

Yrd. Doç. Dr. Zekai ERDAL
Mardin Artuklu Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü
zekaierdal@yahoo.com